

EXPUNERE DE MOTIVE

Reducerea sărăciei a fost și este un obiectiv major al Guvernului cuprins în Programul de Guvernare, fiind puse în practică mai multe măsuri care să conducă la prevenirea marginalizării sociale.

În acest sens, în anul 2001 a fost adoptată Legea nr.416/2001 privind venitul minim garantat care a intrat în vigoare la 1 ianuarie 2002, înlocuind programul anterior de acordare a ajutoarelor sociale care intrase în declin datorită, pe de o parte, imperfecțiunilor de aplicare, iar pe de altă parte, lipsei de susținere financiară.

În perioada 2002 – 2004, impactul implementării Legii nr.416/2001, în ansamblu, a fost pozitiv, contribuind la reducerea sărăciei și în special a sărăciei extreme.

Din analizele efectuate s-a ajuns la concluzia că programul venitului minim garantat a condus la reducerea ratei sărăciei de la 35,9 % în anul 2000 la 25,1% în anul 2003 și a ratei sărăciei severe de la 13,8 % în anul 2000 la 8,6 % în anul 2003. Acest fapt a fost confirmat și de Raportul privind sărăcia în România, realizat de Banca Mondială, precum și de evaluarea realizată de specialiștii Departamentului pentru Dezvoltare Internațională din Marea Britanie în cadrul Programului „Asistență pentru dezvoltarea sectorului social din România” (DFID).

În perioada analizată s-a constatat că un număr mediu lunar de 331.250 familii și persoane singure au beneficiat de ajutor social în anul 2002, ajungându-se în anul 2004 la 420.000 de beneficiari lunar.

În perioada 2002 – 2004, de acest program a beneficiat un număr mediu de 1.036.000 persoane, ceea ce reprezintă circa 5% din populația țării, segment de populație aflat în zona sărăciei sau sărăciei extreme.

Din analiza repartiției beneficiarilor de ajutor social pe cele 8 regiuni de dezvoltare în raport cu totalul populației rezultă că ponderea cea mai mare se înregistrează în zonele din Estul și Sudul țării, cu precădere zona de Nord – Est. În regiunile centrale și vestice a fost înregistrat un număr mai mic de beneficiari, având în vedere și gradul de dezvoltare socio-economică a acestor regiuni.

În perioada de aplicare a programului au fost plătite ajutoare sociale în sumă de circa 3.386 miliarde lei în anul 2002, de circa 3.955 miliarde lei în anul 2003 și de circa 4.404 miliarde lei în anul 2004.

Ajutorul social mediu lunar pe familie în această perioadă a fost de circa 1.017.000 lei (ROL) și a reprezentat un sprijin real pentru categoriile cele mai vulnerabile. În anul 2004 ajutorul mediu lunar pe familie a fost de circa 1.033.000 lei (ROL).

Din activitatea de monitorizare a modului de aplicare a legii realizată de către Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei și de organele administrației publice locale, precum și din evaluarea realizată de unele instituții centrale sau organisme internaționale au rezultat unele disfuncționalități și dificultăți în aplicarea unor prevederi ale legii, care au condus la diminuarea impactului social preconizat.

Dintre acestea pot fi menționate următoarele:

1. ***plata parțială și în unele cazuri neplata ajutoarelor sociale*** datorită pe de o parte lipsei fondurilor din veniturile proprii ale bugetelor locale, iar pe de altă parte repartizării sumelor fără a se ține seama de nevoia socială locală deși în fiecare an prin bugetul de stat au fost alocate sume reprezentând circa 0,4 % din PIB, așa cum a fost prevăzut în Programul de Guvernare, condiții în care se putea asigura plata integrală a drepturilor de ajutor social;
2. ***alocarea*** de la bugetul de stat a sumelor, atât pentru plata ajutorului social, cât și a ajutoarelor pentru încălzire și susținerea sistemului de protecție a persoanelor cu handicap;
3. ***aplicarea în unele cazuri subiectivă a prevederilor legii în ceea ce privește stabilirea veniturilor nete lunare ale familiilor*** ce se iau în considerare la stabilirea ajutorului social provenite din arendă, chirii, alte fructe civile, naturale sau industriale, și din valorificarea bunurilor respective, datorită faptului că aceste limite se stabilesc prin hotărârile consiliilor locale în mod foarte diferit de la o localitate la alta în cadrul aceluiași județ;

4. ***repartizarea aleatorie a orelor de muncă*** pentru realizarea unor acțiuni sau lucrări de interes local ***fără existența unui plan lunar*** al acestor activități și ***fără o evidență clară a orelor de muncă*** prestate de beneficiarii de ajutor social;
5. ***inexistența unor reglementări privind definirea în condițiile legii a persoanelor apte de muncă*** și a condițiilor în care acestea pot dobândi scutirea totală sau parțială a efectuării orelor de muncă a condus în unele cazuri la obținerea de drepturi necuvenite;
6. ***lipsa reglementărilor privind activitățile de control și aplicarea de sancțiuni pentru nerespectarea prevederilor legii.***

Aceste aspecte au fost evidențiate și în Rapoartele de evaluare realizate de Banca Mondială și Departamentul pentru Dezvoltare Internațională din Marea Britanie.

Pentru eliminarea disfuncționalităților și dificultăților întâmpinate în implementarea prevederilor Legii nr.416/2001 privind venitul minim garantat, cu modificările și completările ulterioare, Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei a propus unele măsuri și acțiuni necesare a fi întreprinse pentru îmbunătățirea reglementărilor actuale privind venitul minim garantat.

Pe baza acestor propuneri, precum și a propunerilor autorităților locale și a altor instituții implicate a fost elaborat proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.416/2001 privind venitul minim garantat, proiect care a fost supus dezbaterii în Comisia de Dialog Social la nivelul Ministerului Muncii, Solidarității Sociale și Familiei, precum și în cadrul unor dezbateri publice organizate, potrivit legii, cu structurile asociative ale autorităților administrației publice locale și reprezentanți ai instituțiilor publice.

Proiectul de lege a fost îmbunătățit cu observațiile și propunerile rezultate în urma acestor întâlniri și cuprinde, în principal, următoarele:

- introducerea *obligației pentru primari de a întocmi un plan lunar de acțiuni sau lucrări de interes local și de a ține o evidență a orelor de muncă* efectuate de persoanele apte de muncă din familiile beneficiare de ajutor social.
- introducerea unor reglementări privind *definirea persoanelor apte de muncă* și a *excepțiilor* de la îndeplinirea obligațiilor de a efectua orele de muncă.
- introducerea unor prevederi referitoare la *stabilirea unor limite minime aprobate la nivel național*, precum și *posibilitatea aprobării de către consiliile locale a criteriilor proprii de evaluare a veniturilor nete lunare ale familiei*, obținute din arendă, chirii, alte fructe civile, naturale sau industriale.
- completarea definiției familiei prin *asimilarea situației persoanei singure care locuiește cu copiii aflați în întreținerea sa*.
- introducerea unor *prevederi referitoare la cazurile de suspendare a plății sau încetare a dreptului la ajutor social*.
- includerea de reglementări privind posibilitatea *efectuării controlului de către direcțiile de muncă, solidaritate socială și familie teritoriale* asupra modului de aplicare a legii, precum și *introducerea de sancțiuni contravenționale în cazuri de nerespectare a prevederilor legii*.

Legea va intra în vigoare începând cu 1 ianuarie 2006, an în care se estimează că numărul mediu lunar de beneficiari de ajutor social va fi de circa 500.000 familii și persoane singure.

Față de cele prezentate, a fost elaborat proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr.416/2001 privind venitul minim garantat, pe care îl supunem Parlamentului spre adoptare.

PRIM-MINISTRU

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Călin Popescu-Tăriceanu', is written over a circular official stamp. The stamp contains the text 'GUVERNUL ROMÂNIEI' at the top and 'SECRETAR DE STAT' at the bottom, with a central emblem.

CĂLIN POPESCU-TĂRICEANU